

PLAN ZAJEĆ
dla I roku aplikantów adwokackich
Świętokrzyskiej Izby Adwokackiej
w roku szkoleniowym 2018

BLOK I
Prawo karne materialne, Postępowanie karne

Założenia :

Zajęcia prowadzone są w oparciu o wybrane zagadnienia z zakresu prawa karnego materialnego i procesowego. Aplikanci mający za sobą akademicki kurs prawa karnego materialnego i procesowego dysponują kompleksową teoretyczną wiedzą z zakresu objętego aplikacją. Zajęcia prowadzone w ramach aplikacji mają na celu poszerzenie i usystematyzowanie zdobytej wiedzy dla efektywnego jej wykorzystania w toku adwokackiej praktyki. Ważne jest zachowanie przez wykładowców symetrii w doborze problematyki materialno – prawnej jak i proceduralnej. W realizacji ustalonych założeń, liczyć się należy, że kolokwia i egzaminy zakresem swym obejmować będą całość opanowanego materiału.

Sposoby realizacji zajęć z aplikantami :

- metoda casusowa – omawianie interesujących przypadków z zawodowej praktyki adwokackiej oraz orzecznictwa sądowego z dogłębną analizą kwalifikacji prawnej, stosowanej procedury w ujęciu wariantowym oraz zasad deontologii, rozwiązywanie kasusów;
- zajęcia uzupełniające tematy zasadnicze, prowadzone różnymi metodami: klasyczny wykład, prezentacje multimedialne;
- warsztaty, podczas których będą opracowywane pisma procesowe w postępowaniu karnym, a następnie sprawdzane przez prowadzących zajęcia i indywidualnie ocenione;
- ćwiczenia, symulacje rozpraw;
- seminaria służące wymianie doświadczeń związanych z udziałem aplikantów w rzeczywistych rozprawach i posiedzeniach sądowych, uczestnictwem w czynnościach procesowych w postępowaniu przygotowawczym, poprzedzone przekazywaniem drogą elektroniczną przez aplikantów wykładowcom prowadzącym seminaria pytań, problemów prawnych, z którymi spotkali się w trakcie zastępstw procesowych.

Co do zasady, zajęcia odbywają się w poniedziałki (2 bloki x 90 min lub blok czterogodzinny 4 x 45 min).

Ramowy program szkolenia z zakresu materialnego i procesowego prawa karnego dla aplikantów adwokackich pierwszego roku.

1. Adwokat w postępowaniu przygotowawczym - przebieg czynności od zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa do aktu oskarżenia:

strony w postępowaniu karnym, prawa i obowiązki obrońcy i pełnomocnika, prawo do obrony, obrońca i pełnomocnik z wyboru oraz z urzędu, obrona obligatoryjna, dostęp do akt (przeglądanie akt, udział obrońcy w końcowym zaznajomieniu z materiałami postępowania), kontakt z klientem (porozumienie się obrońcy z podejrzanym tymczasowo aresztowanym), udział obrońcy i pełnomocnika w czynnościach dowodowych, orzeczenia w postępowaniu przygotowawczym, postępowanie w sprawie, postępowanie przeciwko osobie, podjęcie i wznowienie umorzonego postępowania, doręczenia, wezwania, zawiadomienia, zażalenie na decyzje procesowe wydane w postępowaniu przygotowawczym, subsydiarny akt oskarżenia, środki przymusu w postępowaniu karnym, taktyka adwokacka, radca prawny w sprawie karnej

Prowadzący zajęcia : SSO Jan Klocek, adw. Edward Rzepka

2. Adwokat przed sądem I instancji - przebieg rozprawy głównej od wywołania sprawy do ogłoszenia wyroku:

posiedzenie a rozprawa, stawiennictwo na rozprawę, kary porządkowe, rejestrowanie przebiegu rozprawy, sprostowanie, uzupełnienie protokołu, wyłączenie sędziego, przedstawiciele mediów na rozprawie, ograniczenie jawności rozprawy, wnioski - rodzaje i dopuszczalność; odszkodowanie a nawiazka, pokrzywdzony, oskarżyciel posiłkowy, inicjatywa dowodowa adwokata – rodzaje dowodów, osnowa i uzasadnienie wniosku, wymogi formalne, orzeczenia kończące postępowanie, rodzaje wyroków, skazanie bez przeprowadzenia rozprawy, a dobrowolne poddanie się karze, postępowania szczególne, wyrok łączny, przedawnienie, zatarcie skazania, odszkodowanie za niesłuszne zatrzymanie, tymczasowe aresztowanie, skazanie, koszty postępowania karnego, wynagrodzenie adwokata – problematyka orzecznicza.

Zasady prawa karnego materialnego - zasada winy, zasada odpowiedzialności indywidualnej i osobistej, zasada humanitaryzmu w prawie krajowym oraz prawie międzynarodowym, zakaz analogii, zakaz retroaktywności, a terminy przedawnienia karalności przestępstw, wiek jako podmiotowa zdolność do ponoszenia odpowiedzialności karnej, odpowiedzialność nieletnich, stadialne i zjawiskowe formy popełnienia przestępstwa, wyłączenie odpowiedzialności karnej. Okoliczności wyłączające przestępność czynu (okoliczności wyłączające bezprawność czynu, okoliczności wyłączające winę, okoliczności wyłączające społeczną szkodliwość czynu), przestępstwo ciągłe, a ciąg przestępstw. Zbieg przestępstw, kumulatywna kwalifikacja czynu, współukarane czynności, zorganizowana grupa przestępcza i związek przestępczy, wypadek mniejszej wagi, warunkowe umorzenie postępowania, dyrektywy wymiaru kary: nadzwyczajne zaostrenie kary (ciąg przestępstw, recydywa specjalna,

uczynienie sobie z popełnienia przestępstwa stałego źródła dochodu, popełnienie przestępstwa w zorganizowanej grupie lub związku przestępczym albo przestępstwa o charakterze terrorystycznym), nadzwyczajne złagodzenie kary (podstawy nadzwyczajnego złagodzenia kary i zasady wymierzania kary złagodzonej), warunkowe zawieszenie wykonania kary.

Wybrane kategorie przestępstw: przeciwko życiu i zdrowiu, przeciwko wiarygodności dokumentów, przeciwko mieniu (rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze, oszustwo - podobieństwa i różnice), przeciwko obrotowi gospodarczemu w kodeksie karnym i innych ustawach, przestępstwa i wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, badanie stanu nietrzeźwości, zatrzymanie prawa jazdy. Omówienie najważniejszych zagadnień antydyskryminacyjnych oraz przestępstw z mowy nienawiści popełnianych z pobudek rasistowskich i ksenofobicznych w świetle międzynarodowych i krajowych standardów ochrony praw człowieka.

Prowadzący zajęcia : SSO Bogusław Sędkowski , SSO Alina Bojara, adw. Jerzy Zięba, adw. Edward Rzepka, adw. Miłosz Grzesiak

3. Adwokat przed sądem II instancji:

środki odwoławcze, dopuszczalność i termin wniesienia środka odwoławczego, przymus adwokacki, wymogi formalne środka odwoławczego, kierunek środka odwoławczego, zakres zaskarżenia, właściwe sformułowanie zarzutów i wniosków odwoławczych, modyfikacja, cofnięcie środka odwoławczego, postępowanie przed sądem II instancji, granice orzekania na niekorzyść oskarżonego, zakaz reformationis in peius, dowód w postępowaniu odwoławczym, przygotowanie projektów apelacji, ćwiczenia praktyczne

Prowadzący zajęcia: SSN Andrzej Ryński, SSO Alina Bojara, adw. Jerzy Zięba.

4. Nadzwyczajne środki zaskarżenia w procesie karnym:

kasacja (dopuszczalność kasacji, wymogi kasacji, przygotowanie projektu kasacji) wznowienie postępowania (właściwość sądu, podstawy wznowienia postępowania, przygotowanie projektu wniosku o wznowienie postępowania)

Prowadzący zajęcia : SSN Andrzej Ryński, SSO Alina Bojara

5. Postępowanie karne wykonawcze:

udział obrońcy w postępowaniu karnym wykonawczym, nowe okoliczności jako podstawa do zmiany lub uchylecia postanowienia, odroczenie i przerwa wykonania kary pozbawienia wolności, warunkowe przedterminowe zwolnienie, przygotowanie projektów wniosków, wykonywanie kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego, przygotowanie projektu wniosku.

Prowadzący zajęcia adw. Jerzy Samek

6. Prawo karne skarbowe:

zasady odpowiedzialności za przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe zakres stosowania przepisów części ogólnej kodeksu karnego, zbieg przepisów kodeksu karnego skarbowego i innych ustaw, wybrane przestępstwa i wykroczenia karno skarbowe

Prowadzący zajęcia: SSN Andrzej Ryński,

7. Kodeks Wykroczeń i Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (obrońca w sprawie o wykroczenie).

Prowadzący zajęcia: adw. Miłosz Grzesiak

8. Odpowiedzialność karna w wybranych aktach prawnych:

porównanie znamion występków z kk i wskazanych ustaw, podobieństwa i różnice w konstrukcji odpowiedzialności karnej na podstawie wybranych ustaw, ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawa z dnia 26 października 1982 r o postępowaniu w sprawach nieletnich, ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Prowadzący zajęcia : adw.Edward Rzepka

9. Obrót prawny z zagranicą w sprawach karnych (postępowanie w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych):

funkcje konsulów, doręczenia, przejęcie i przekazanie ścigania karnego, przejęcie i przekazanie orzeczeń do wykonania, zatrzymanie dowodów, zabezpieczenie mienia, Europejski Nakaz Dowodowy, Europejski Nakaz Aresztowania, Współpraca z Międzynarodowym Trybunałem Karnym, Konwencje, ustawy, rozporządzenia, decyzje ramowe, orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczące spraw karnych.

Prowadzący zajęcia : SSO Marek Stempniak

BLOK II

Prawo o adwokaturze. Historia adwokatury. Etyka. Kształtowanie wizerunku adwokatury.

Proces kształtowania profesji adwokackiej w Polsce. Pierwsze regulacje ustanawiające samorząd adwokacki na ziemiach polskich. Dekret Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego z dnia 24 grudnia 1918 w przedmiocie statutu tymczasowego Palestry Państwa Polskiego jako nowoczesna regulacja ustroju adwokatury oraz symbol Odrodzonej Adwokatury Polskiej. Słynne obrony w procesach politycznych w czasach Polski Ludowej. Udział adwokatów w życiu publicznym po 1989 r. Wybitne postaci Adwokatury Polskiej. Samorząd gwarancją niezależności adwokatury. Wymagania etyczne wobec adwokatów na tle ich praw i obowiązków wynikających z ustawy. Rola rzecznika i sądu dyscyplinarnego na przykładach z postępowań

dyscyplinarnych. Adwokacki savoir vivre. Retoryka. Emisja głosu. Konstrukcja przemówienia adwokackiego. Zasady prowadzenia kancelarii adwokackiej, zasady wykonywania zawodu.

Prowadzący zajęcia: adw. Edward Rzepka, adw. Stanisław Szufel, adw. Jerzy Zięba, adw. Mariusz Błaszkwicz.

Harmonogram zajęć w roku szkoleniowym – 2018

15.01.2018 r.

1. godz. 15.30 – 17.00 (2 godziny)

- bezpieczeństwo i higiena pracy przy pracach administracyjno biurowych - **inż. Tadeusz Sieczko**, Inspektor ds. BHP i PPOŻ. Sądu Rejonowego w Kielcach.
- stosowanie ustawy o ochronie informacji niejawnych - **mgr Wacław Kołodziejczyk**, Pełnomocnik ds. ochrony informacji niejawnych Sądu Okręgowego w Kielcach.

2. godz. 17.10 – 18.40(2 godz.)

Temat: Etyka Adwokacka. Wymagania etyczne wobec adwokatów na tle ich praw i obowiązków wynikających z ustawy, kodeksu etyki, uchwał NRA i orzecznictwa dyscyplinarnego. Podstawowe zasady etyki i godności zawodu - **Adw. Jerzy Zięba**

22.01.2018 r.

godz. 15.30 – 17.00, godz. 17.10 – 18.40

Temat: Naczelne zasady procesu karnego. Adwokat w postępowaniu przygotowawczym.(k.p.k.)

SSO Jan Klocek

29.01.2018 r.

godz. 15.30 – 17.00, godz. 17.10 – 18.40

Temat: Adwokat w postępowaniu przygotowawczym.(k.p.k.)

SSO Jan Klocek

05.02.2018 r

godz. 15.30 – 17.00, godz. 17.10 – 18.40

Temat: Adwokat w postępowaniu przygotowawczym.(k.p.k.)

SSO Jan Klocek

12.02.2018 r

godz. 15.30 – 17.00, godz. 17.10 – 18.40

Temat: Adwokat w postępowaniu przygotowawczym.(k.p.k.)

SSO Jan Klocek

19.02.2018 r

godz. 15.30 – 17.00, godz. 17.10 – 18.40

Temat: Adwokat w postępowaniu przygotowawczym.(k.p.k.)

SSO Jan Klocek

26.02.2018 r

godz. 13.00 – 7 godzin lekcyjnych

Temat: Zajęcia szkoleniowe z zakresu podstawowych zagadnień dotyczących organizacji i funkcjonowania sądów powszechnych oraz z zakresu podstawowych zagadnień dotyczących metodyki pracy sędziego w sprawach cywilnych oraz z zakresu zasad sporządzania protokołów rozpraw i posiedzeń sądowych oraz innych sposobów utrwalania przebiegu postępowania (e-protokół, Portal Informacyjny)

SSO Wojciech Merta

05.03.2017 r

godz. 15.30 - 19.00

Temat: Zajęcia szkoleniowe z zakresu podstawowych zagadnień dotyczących organizacji i funkcjonowania sądów powszechnych oraz z zakresu podstawowych zagadnień dotyczących metodyki pracy sędziego w sprawach karnych.

SSO Krzysztof Sójka

12.03.2018 r.

1. godz. 15.30 – 17.00

Temat: Rola i zadania samorządu adwokackiego.

Regulacje prawne dotyczące ustroju sądów i prokuratur, ustawa prawo o adwokaturze.

Adw. Jerzy Zięba

2. godz. 17.10 – 18.40

Temat: Problematyka stosowania środków zapobiegawczych w postępowaniu karnym z punktu widzenia obrońcy.

Adw. Edward Rzepka

16.03.2018 r. (piątek)

godz. 14.00 – 6 godz. lekcyjnych

Temat: Podstawowe zagadnienia dotyczące organizacji i funkcjonowania jednostek organizacyjnych prokuratury. Metodyka pracy prokuratora. Rola prokuratora i jego wpływ na przebieg procesu karnego. Zajęcia prowadzi Prokurator wskazany przez Prokuratora Okręgowego w Kielcach – porozumienie Ministra Sprawiedliwości z Presem z NRA).

Prokurator Prokuratury Okręowej w Kielcach Sławomir Mielniczuk

19.03.2018 r

godz. 15.30 – 18.40

Temat: Etyka Adwokacka. Wymagania etyczne wobec adwokatów na tle ich praw i obowiązków wynikających z ustawy, kodeksu etyki, uchwał NRA i orzecznictwa dyscyplinarnego. Podstawowe zasady etyki i godności zawodu. Dylematy etyczne w zawodzie adwokata. Adwokat wobec zmian na rynku usług prawnych, konkurencji tych usług, a aktualnie obowiązujące przepisy etyki zawodowej.- cz. II.

Adw. Jerzy Zięba

26.03.2018 r

godz. 15.30 – 18.40

Temat: Adwokat przed sądem I instancji. Praktyczne aspekty stosowania przepisów prawa karnego materialnego.

SSO Bogusław Sędkowski

9.04.2018 r

godz. 15.30 – 18.40

Temat: Adwokat przed sądem I instancji. Praktyczne aspekty stosowania przepisów prawa karnego materialnego.

SSO Bogusław Sędkowski

16.04.2018 r

godz. 15.30 – 18.40

Temat: Adwokat przed sądem I instancji. Praktyczne aspekty stosowania przepisów prawa karnego materialnego.

SSO Bogusław Sędkowski

19.04.2018 r (czwartek)

godz. 15.30 – 18.40

Temat: Kodeks Wykroczeń i Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia – obrońca w sprawie o wykroczenie.

Adw. Miłosz Grzesiak

23.04.2018 r

1. godz. 15.30 -17.00

Temat: Historia Adwokatury.

Adw. Stanisław Szufel

2. godz.17.10 -18.40

Temat: Odpowiedzialność dyscyplinarna adwokatów i aplikantów adwokackich.

Adw. Mariusz Błaszkwicz

7.05.2018 r

1. godz. 15.30 – 17.00

Zajęcia warsztatowe. Sporządzanie pism procesowych w sprawach karnych.

Adw. Jarosław Kosowski.

2. godz. 17.10-18.40
Temat: Postępowanie karne wykonawcze.
Adw. Jerzy Samek

10.05.2018 r

Sprawdzian z prawa o ustroju sądów i prokuratur, prawa o adwokaturze, historii samorządu adwokackiego, warunków wykonywania zawodu adwokata i etyki tego zawodu.

14.05.2018 r

godz. 15.30 – 18.40
Temat: Wybrane zagadnienia z zakresu prawa karnego skarbowego. Praktyczne aspekty i zastosowanie przepisów prawa karnego skarbowego w konkretnych stanach faktycznych.
SSN Andrzej Ryński

21.05.2018 r

godz. 15.30 -18.40
Temat: Adwokat przed sądem I instancji. Praktyczne aspekty stosowania przepisów prawa karnego materialnego. Rozwiązywanie kazuśów.
SSO Alina Bojara

28.05.2018 r

godz. 15.30 -18.40
Temat: Adwokat przed sądem I instancji. Praktyczne aspekty stosowania przepisów prawa karnego materialnego.
SSO Alina Bojara

4.06.2018 r

godz. 15.30 – 18.40
Temat: Adwokat przed sądem II instancji.
SSN Andrzej Ryński

11.06.2018 r

godz. 15.30 – 18.40
Temat: Adwokat przed sądem II instancji.
SSN Andrzej Ryński

18.06.2018 r

godz. 15.30 -18.40
Temat: Adwokat przed sądem I instancji. Praktyczne aspekty stosowania przepisów prawa karnego materialnego.
SSO Alina Bojara

25.06.2018 r

godz. 15.30 – 18.40

Temat: Adwokat na sali sądowej. Wybrane zagadnienia prawa karnego materialnego na przykładzie kazusów. Sporządzanie pism procesowych w sprawach karnych (wnioski dowodowe, zażalenia).

adw. Jerzy Zięba

Miesiąc lipiec – sierpień : przerwa wakcyjna

Zajęcia na terenie Aresztu Śledczego w Kielcach na temat zasad funkcjonowania Aresztu, praw i obowiązków osób wykonujących czynności służbowe na terenie Aresztu (zasady odbywania widzeń przez adwokatów z osobami osadzonymi). Zajęcia realizowane w porozumieniu z Dyrektorem Aresztu Śledczego w Kielcach w terminie odrębnie ustalonym.

3.09.2018 r

godz. 15.30 – 18.40

Temat: Adwokat przed sądem II instancji.

SSN Andrzej Ryński

10.09.2017 r

godz. 15.30 – 18.40

Temat: Nadzwyczajne środki zaskarżenia w procesie karnym (kasacja).

SSN Andrzej Ryński

17.09.2018 r

godz. 15.30 – 18.40

Temat: Nadzwyczajne środki zaskarżenia w procesie karnym (wznowienie postępowania).

SSO Alina Bojara

24.09.2018 r

godz. 15.30 – 18.40

Temat: Wybrane orzecznictwo Sądu Najwyższego w sprawach karnych i jego praktyczne znaczenie w praktyce adwokackiej.

SSN Andrzej Ryński

1.10.2018 r

godz. 15.30 – 18.40

Temat: Adwokat przed sądem II instancji. Przygotowanie projektów apelacji, ćwiczenia praktyczne.

SSO Alina Bojara

8.10.2018 r

godz. 15.30 – 18.40

Zajęcia warsztatowe. Sporządzanie pism procesowych w sprawach karnych, akt oskarżenia w sprawach prywatnoskargowych, subsydiarny akt oskarżenia, zażalenia w toku postępowania karnego.

Wykładowca zostanie wskazany w terminie późniejszym.

15.10.2018 r

godz. 15.30 – 18.40

Zajęcia warsztatowe: inicjatywa dowodowa i udział obrońcy i pełnomocnika w postępowaniu karnym. Udział obrońcy w postępowaniu dowodowym. Zasady prowadzenia czynności przesłuchania podejrzanego, oskarżonego, pokrzywdzonego, świadków. Opinie biegłych, taktyka zadawania pytań. Zakazy dowodowe (tajemnica adwokacka i obrończa). Relacje obrońcy lub pełnomocnika z oskarżonym i pokrzywdzonym.

Wykładowca zostanie wskazany w terminie późniejszym.

23 i 24 październik 2018 r KOŁOKWIUM ROCZNE

29.10.2018 r

godz. 15.30 – 18.40

Temat: Obrót prawny z zagranicą w sprawach karnych (postępowanie w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych).

SSO Marek Stempniak

5.11.2018 r.

godz. 15.30 – 18.40

Temat: Adwokat przed sądem II instancji – warunki formalne apelacji. Przygotowanie projektów apelacji, ćwiczenia praktyczne.

Adw. Jerzy Zięba

12.11.2017 r

godz. 15.30 – 18.40

Temat: Adwokat przed sądem II instancji. Przygotowanie projektów apelacji, ćwiczenia praktyczne.

Adw. Jerzy Zięba

19.11.2018 r

godz. 15.30 – 18.40

Temat: Obrót prawny z zagranicą w sprawach karnych (postępowanie w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych).

SSO Marek Stempniak

21.11.2017r . KOŁOKWIUM ROCZNE - termin poprawkowy

26.11.2017 r

1. godz. 15.30 – 17.00

Temat: Słynne obrony w procesach politycznych w czasach Polski Ludowej. Udział adwokatów w życiu publicznym po 1989 r. Wybitne postacie Adwokatury Polskiej.

Adw. Edward Rzepka.

2. godz.17.10 – 18.40

Zajęcia warsztatowe. Sporządzanie na podstawie przygotowanych kazuśów pism procesowych w postępowaniu karnym skarbowym.

Wykładowca zostanie wskazny w terminie późniejszym.

3.12.2017 r

godz. 15.30 – 18.40

Temat: Odpowiedzialność karna w wybranych aktach prawnych.

adw. Edward Rzepka

10.12.2018 r

godz. 15.30 – 18.40

Temat: Retoryka. Emisja głosu.

Wykładowca zostanie wskazny w terminie późniejszym.

17.12.2018 r

1. godz. 15.30 – 17.00

Temat: Adwokacki savoir vivre.

Wykładowca zostanie wskazny w terminie późniejszym.

2. godz.17.15 – 18.45

Temat: Konstrukcja przemówienia adwokackiego.

Wykładowca zostanie wskazny w terminie późniejszym.

Komentarz :

Autorzy programu ramowego dokonując podziału godzinowego zajęć z poszczególnych bloków tematycznych w ramach zajęć z szeroko rozumianego prawa karnego starali się zachować właściwą proporcję między nimi, uwzględniając rangę zagadnień mogących być przedmiotem czynności procesowych wykonywanych przez adwokata w procesie karnym. Zajęcia szkoleniowe z tej dziedziny prawa mają przygotować aplikantów do pełnienia roli obrońcy, pełnomocnika osób pokrzywdzonych w sprawach karnych. Analiza przepisów materialnego i procesowego prawa karnego winna wskazywać na ich praktyczne zastosowanie. Nie jest intencją autorów programu wyeliminowanie z programu szkolenia zagadnień o charakterze teoretycznym, znajomość których pozwoli aplikantom lepiej poznać i zrozumieć poszczególne instytucje procesowe oraz zasady odpowiedzialności karnej. Naszym zdaniem szczególne znaczenie w szkoleniu aplikantów adwokackich winna mieć problematyka postępowania odwoławczego, ze szczególnym uwzględnieniem poznania zasad prawidłowego sporządzania środków odwoławczych. Umiejętność sporządzania apelacji jest szczególnie potrzebna zarówno z punktu widzenia właściwego przygotowania aplikantów adwokackich do egzaminu zawodowego z części prawa karnego jak i przede wszystkim w późniejszej praktyce adwokackiej. Ramowy program zajęć z prawa karnego określa jedynie minimum programowe, pozostawiając wykładowcom wybór sposobu przeprowadzenia zajęć oraz możliwość

modyfikacji ram czasowych, w których poszczególne zagadnienia zostaną zrealizowane. (autorzy programu ramowego szkolenia aplikantów adwokackich w zakresie prawa karnego materialnego i procesowego: adw. Jerzy Zięba, adw. Wojciech Mądrzycki).

1. Adwokat w postępowaniu przygotowawczym – przebieg czynności od zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa do aktu oskarżenia

- a. strony w postępowaniu karnym
- b. prawa i obowiązki obrońcy i pełnomocnika
- c. prawo do obrony, obrońca i pełnomocnik z wyboru oraz z urzędu , obrona obligatoryjna
- d. dostęp do akt (przeglądanie akt, udział obrońcy w końcowym zaznajomieniu z materiałami postępowania)
- e. kontakt z klientem (porozumienie się obrońcy z podejrzanym tymczasowo aresztowanym)
- f. udział obrońcy i pełnomocnika w czynnościach dowodowych
- g. orzeczenia w postępowaniu przygotowawczym
- h. postępowanie w sprawie, postępowanie przeciwko osobie
- i. podjęcie i wznowienie umorzonego postępowania
- j. doręczenia, wezwania, zawiadomienia
- k. zażalenie na decyzje procesowe wydane w postępowaniu przygotowawczym
- l. subsydiarny akt oskarżenia
- m. środki przymusu w postępowaniu karnym
- n. taktyka adwokacka
- o. postępowanie mediacyjne i umorzenie kompensacyjne z art. 59a kk

2. Adwokat przed sądem I instancji - przebieg rozprawy głównej od wywołania sprawy do ogłoszenia wyroku

- a. posiedzenie a rozprawa
- b. stawiennictwo na rozprawę, kary porządkowe
- c. rejestrowanie przebiegu rozprawy, sprostowanie, uzupełnienie protokołu, wyłączenie sędziego
- d. przedstawiciele mediów na rozprawie
- e. ograniczenie jawności rozprawy
- f. wnioski – rodzaje i dopuszczalność
- g. pokrzywdzony, oskarżyciel posiłkowy
- h. inicjatywa dowodowa adwokata – rodzaje dowodów, osnowa i uzasadnienie wniosku, wymogi formalne
- i. orzeczenia kończące postępowanie, rodzaje wyroków
- j. skazanie bez przeprowadzenia rozprawy, a dobrowolne poddanie się karze, wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego oraz z ograniczeniem postępowania dowodowego
- k. postępowania szczególne
- l. wyrok łączny
- m. przedawnienie, zatarcie skazania

- n. odszkodowanie za niesłuszne zatrzymanie, tymczasowe aresztowanie, skazanie
- o. koszty postępowania karnego
- p. wynagrodzenie adwokata – problematyka orzecznicza
- q. zasady prawa karnego – zasada winy, zasada odpowiedzialności indywidualnej i osobistej, zasada humanitaryzmu w prawie krajowym oraz prawie międzynarodowym, zakaz analogii, zakaz retroaktywności, a terminy przedawnienia karalności przestępstw, wiek jako podmiotowa zdolność do ponoszenia odpowiedzialności karnej, odpowiedzialność nieletnich
- r. stadialne i zjawiskowe formy popełnienia przestępstwa
- s. wyłączenie odpowiedzialności karnej. Okoliczności wyłączające przestępność czynu (okoliczności wyłączające bezprawność czynu, okoliczności wyłączające winę, okoliczności wyłączające społeczną szkodliwość czynu)
- t. przestępstwo ciągle, a ciąg przestępstw. Zbieg przestępstw, kumulatywna kwalifikacja czynu, współukarane czynności
- u. zorganizowana grupa przestępcza i związek przestępczy
- v. wypadek mniejszej wagi
- w. warunkowe umorzenie postępowania
- x. dyrektywy wymiaru kary
  - nadzwyczajne zaostrzenie kary (ciąg przestępstw, recydywa specjalna, uczynienie sobie z popełnienia przestępstwa stałego źródła dochodu, popełnienie przestępstwa w zorganizowanej grupie lub związku przestępczym albo przestępstwa o charakterze terrorystycznym)
  - nadzwyczajne złagodzenie kary (podstawy nadzwyczajnego złagodzenia kary i zasady wymierzania kary złagodzonej)
  - warunkowe zawieszenie wykonania kary
  - kara mieszana
  - kara ograniczenia wolności
  - przepadek i środki kompensacyjne
- y. wybrane przestępstwa:
  - przeciwko życiu i zdrowiu
  - przeciwko wiarygodności dokumentów
  - przeciwko mieniu (rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze, oszustwo – podobieństwa i różnice)
  - przeciwko obrotowi gospodarczemu w kodeksie karnym i innych ustawach
  - przestępstwa i wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, badanie stanu nietrzeźwości, zatrzymanie prawa jazdy
  - przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece

3. Adwokat przed sądem II instancji

- a. środki odwoławcze
- b. dopuszczalność i termin wniesienia środka odwoławczego, przymus adwokacki
- c. wymogi formalne środka odwoławczego

- d. kierunek środka odwoławczego, zakres zaskarżenia, właściwe sformułowanie zarzutów i wniosków odwoławczych
  - e. modyfikacja, cofnięcie środka odwoławczego
  - f. postępowanie przed sądem II instancji, granice orzekania na niekorzyść oskarżonego, zakaz reformationis in peius, dowód w postępowaniu odwoławczym
  - g. przygotowanie projektów apelacji, ćwiczenia praktyczne
- 4. Nadzwyczajne środki zaskarżenia w procesie karnym**
- a. kasacja (dopuszczalność kasacji, wymogi kasacji, przygotowanie projektu kasacji)
  - b. wznowienie postępowania (właściwość sądu, podstawy wznowienia postępowania, przygotowanie projektu wniosku o wznowienie postępowania)
- 5. Postępowanie karne wykonawcze**
- a. udział obrońcy w postępowaniu karnym wykonawczym
  - b. nowe okoliczności jako podstawa do zmiany lub uchylenia postanowienia
  - c. odroczenie i przerwa wykonania kary pozbawienia wolności, warunkowe przedterminowe zwolnienie, przygotowanie projektów wniosków
- 6. Prawo karne skarbowe**
- a. zasady odpowiedzialności za przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe
  - b. zakres stosowania przepisów części ogólnej kodeksu karnego, zbieg przepisów kodeksu karnego skarbowego i innych ustaw
  - c. wybrane przestępstwa i wykroczenia karno skarbowe
- 7. Kodeks Wykroczeń i Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (obrońca w sprawie o wykroczenie)**
- 8. Odpowiedzialność karna w wybranych aktach prawnych**
- a. porównanie znamion występków z kk i wskazanych ustaw. Podobieństwa i różnice w konstrukcji odpowiedzialności karnej na podstawie wybranych ustaw (przykład: ustawa o Państwowej Inspekcji Pracy)
  - b. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
  - c. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich
- 9. Obrót prawny z zagranicą w sprawach karnych (postępowanie w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych)**
- a. funkcje konsulów
  - b. doręczenia
  - c. przejęcie i przekazanie ścigania karnego
  - d. przejęcie i przekazanie orzeczeń do wykonania

- e. zatrzymanie dowodów, zabezpieczenie mienia (*decyzja ramowa 2003/577/WSiSW*)
- f. Europejski Nakaz Dowodowy (*decyzja ramowa 2008/978/WSiSW*)
- g. Europejski Nakaz Aresztowania (*decyzja ramowa 2002/584/WSiSW*)
- h. Współpraca z Międzynarodowym Trybunałem Karnym
- i. Konwencje, ustawy, rozporządzenia, decyzje ramowe

*Dziekan ORA
adw. Jerzy Zięba*

*Kierownik Szkolenia Aplikantów Adwokackich
adw. Jerzy Zięba*

*Z-ca Kierownika Szkolenia Aplikantów Adwokackich
adw. Bożena Łopacińska-Dragan*